

Semptom Health Researches

home page : www.semptom.org

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLILIĞA YÖNELİK TUTUMLARI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER ATTITUDES OF HEALTH SCIENCES FACULTY STUDENTS TOWARDS AGING AND RELATED FACTORS

Emine KORKMAZ, Sağlık Bilimleri Üniversitesi., Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi., Sosyal Hizmet Bölümü,
korkmazemine020@gmail.com, ORCID: 0009-0007-4302-2305

Çağlar DURSUN, Sağlık Bilimleri Üniversitesi., Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, cagladursun4@gmail.com,
ORCID: 0009-0006-0204-7285

Semih KARACA, Sağlık Bilimleri Üniversitesi., Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, skaraca762@gmail.com
ORCID: 0009-0003-6768-649X

Halim TOĞA, Sağlık Bilimleri Üniversitesi., Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi., Sosyal Hizmet Bölümü, halim.toga@sbu.edu.tr,
ORCID: 0000-0001-8910-9413

İshak AYDEMİR, Sağlık Bilimleri Üniversitesi., Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi., Sosyal Hizmet Bölümü,
ishak.aydemir@sbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8910-9413

ÖZET

Bu araştırma, Sağlık Bilimleri Üniversitesi bünyesinde öğrenim gören lisans öğrencilerinin yaşlılığa yönelik tutumlarını incelemek ve bu tutumların çeşitli sosyodemografik ve eğitsel değişkenlerle ilişkisini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yaşlı nüfus oranındaki artış, sağlık ve sosyal hizmet alanlarında çalışacak profesyonellerin yaşlı bireylere yönelik tutumlarını önemli bir unsur hâline getirmektedir.

Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeliyle yürütülmüş ve kesitsel bir tasarımda gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini, 2026 yılında gönüllülük esasına göre araştırmaya katılan 334 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve UCLA Geriatrik Tutum Ölçeği aracılığıyla toplanmış ve istatistiksel analizlerle değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgular, öğrencilerin yaşlılığa yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu göstermiştir. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, merhamet düzeyinin yüksek olduğu; buna karşılık yaşlılığı toplumsal bir değer olarak görme ve kaynak dağıtım boyutlarında daha temkinli tutumların bulunduğu belirlenmiştir. Toplam tutum puanları bazı değişkenlere göre farklılaşmazken, bölüm, sınıf düzeyi ve yaşlı bireylerle etkileşim durumunun bazı alt boyutlarda anlamlı farklılıklara yol açtığı saptanmıştır. Sonuç olarak, yaşlılığa yönelik tutumların olumlu olmakla birlikte eğitim ve deneyimle desteklenmesi gerektiği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Bilimleri Öğrencileri, Sosyal Hizmet, Yaşlı Ayrımcılığı, Yaşlılık, Yaşlılığa Yönelik Tutum

SUMMARY

This research was conducted to examine the attitudes of undergraduate students studying at the University of Health Sciences towards aging and to reveal the relationship between these attitudes and various sociodemographic and educational variables. The increase in the proportion of the elderly population makes the attitudes of professionals working in the fields of health and social services towards elderly individuals an important factor.

The research was conducted using a descriptive survey model from quantitative research methods and was carried out in a cross-sectional design. The sample of the study consisted of 334 undergraduate students who participated in the research on a voluntary basis in 2026. Data were collected through a Personal Information Form and the UCLA Geriatric Attitude Scale and evaluated with statistical analyses.

The findings showed that the students' attitudes towards aging were generally positive. When the sub-dimensions of the scale were examined, it was determined that the level of compassion was high; however, more cautious attitudes were found in the dimensions of viewing aging as a social value and resource allocation. While total attitude scores did not differ according to some variables, it was found that department, class level, and interaction status with elderly individuals led to significant differences in some sub-dimensions. In conclusion, the study showed that while attitudes towards aging should be positive, they need to be supported by education and experience.

Keywords: Health Sciences Students, Social Work, Age Discrimination, Aging, Attitudes Towards Aging

GİRİŞ

Yaşlılık; biyolojik, psikolojik, sosyal ve fonksiyonel boyutları bulunan, bireyin yaşam döngüsünün son evrelerinden biri olarak kabul edilen çok boyutlu bir süreçtir (Kalınkara, 2016). Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization [WHO], 2022), yaşlılığı bireyin yaşamı boyunca deneyimlediği biyolojik, psikolojik ve sosyal süreçlerin bir sonucu olarak ortaya çıkan bir değişim dönemi olarak tanımlamaktadır. Bu evre sadece fizyolojik bir gerileme değil; bireyin toplumsal statüsünde, ekonomik durumunda ve sosyal rollerinde meydana gelen dönüşümlerle karakterize edilen bir "yeniden uyum sağlama" sürecidir (Giddens, 2013; Tufan, 2019).

Yaşlılık olgusu, araştırmalarda ve politika geliştirme süreçlerinde kavramsal netlik sağlamak amacıyla kronolojik, biyolojik, psikolojik, sosyal, fonksiyonel ve öznel (algısal) olmak üzere farklı kategorilerde sınıflandırılmaktadır (Kalınkara, 2016; Güler, 2017). Kronolojik yaşlılık genellikle 60-65 yaş üzerini tanımlarken; biyolojik yaşlılık hücre yenilenmesi ve bağışıklık sistemindeki değişimleri, psikolojik yaşlılık bireyin öznel yaş algısını, sosyal yaşlılık ise toplumun bireye atfettiği emeklilik gibi rolleri esas alır (WHO, 2022; Tufan, 2019; Giddens, 2013). Fonksiyonel yaşlılık ise bireyin günlük yaşam aktivitelerini yerine getirme kapasitesine dayanarak sağlık ve sosyal hizmet planlamalarında kritik bir rol oynar (WHO, 2022; ASHB, 2023).

Dünya genelinde 2022 yılı itibarıyla 771 milyon olan 65 yaş ve üzeri nüfusun, 2050 yılına kadar 1,6 milyara ulaşarak toplam nüfusun %16'sını oluşturması öngörülmektedir (United Nations [UN], 2023).

Türkiye'de ise Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2024) verilerine göre yaşlı nüfus oranı %10,2'ye yükselerek yaklaşık 8,7 milyon kişiye ulaşmış; bu nüfusun %55,5'ini kadınlar, %44,5'ini ise erkekler oluşturmuştur. Bu bağlamda demografik dönüşüm açısından yaşlı bireylerle doğrudan ya da dolaylı olarak çalışacak sağlık profesyonellerinin tutumlarının önemini daha da artırmasına neden olmaktadır. Esasen üniversite öğrencilerinin yaşlılığa ve yaş ayrımcılığına yönelik bakış açılarını stratejik bir araştırma alanı hâline getirmesine neden olmaktadır (Güzel, 2025).

Gelecek projeksiyonları Türkiye'deki yaşlı nüfus oranınının 2040 yılında %16,3'e çıkacağını ve ülkenin 2050'de "çok yaşlı nüfusa sahip ülkeler" kategorisine gireceğini göstermektedir (UN, 2023; TÜİK, 2024).

Günümüzde nüfusun hızla yaşlanması, toplumun da özellikle sağlık alanında eğitim alan bireylerin yaşlılığa yönelik tutumları hakkında yapılan incelemeler nedeni ile araştırma konusu haline gelmiştir. Yaşlılığa yönelik tutum bilişsel, duygusal ve davranışsal bileşenlerden oluşan, bireyin bir nesneye veya gruba karşı geliştirdiği öğrenilmiş ve değiştirilebilir yönelimlerdir (Eagly & Chaiken, 1993; Myers, 2014). Sağlık bilimleri alanında yapılan çalışmalar, lisans öğrencilerinin yaşlılığa yönelik genel tutumlarının ortalamasının üzerinde ve olumlu olduğunu bildirmektedir (Kogan, 1961; Karaca ve ark., 2026). Ancak araştırmalar, öğrencilerin merhamet boyutunda yüksek duyarlılık göstermelerine rağmen, yaşlıyı toplumsal bir değer olarak görme ve kaynak dağıtım gibi yapısal konularda daha temkinli ve düşük puanlı tutumlara sahip olduklarını ortaya koymaktadır (Aday & Campbell, 1995; Karaca ve ark., 2026).

Türkiye'de üniversite öğrencileriyle yapılan güncel bir meta-analiz çalışmasında özellikle yaşlılığa ve yaş ayrımcılığına yönelik tutumların genel olarak düşük-orta düzeyde etki büyüklüklerine sahip olduğuna dair belirtilmiştir. Bu bağlamda sosyodemografik değişkenlerin bu tutumlar üzerindeki belirleyiciliğinin sınırlı kaldığına dair göstermektedir (Güzel, 2025).

Genellikle bireylerin yaşlılara yönelik olan tutumları, zaman zaman önyargılı ve ayrımcılık davranışların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ayrımcılık türlerini sosyal-psikolojik açıdan bakacak olursak; bireysel, kurumsal ve yapısal (sistemik) olmak üzere üç temel düzeyde incelenen, bireylerin haksız bir muameleye tabi tutulması durumudur (Fredman, 2011). Bireysel ayrımcılık kişisel önyargılara dayanırken; kurumsal ayrımcılık kurum politikalarıyla dışlamayı, yapısal ayrımcılık ise toplumsal sistemlerin dezavantaj yaratmasını ifade eder (Nelson, 2002; Dovidio ve ark., 2010). Psikolojik açıdan ayrımcılık; benlik saygısında azalma, kaygı ve depresyona yol açarken; sosyal düzeyde toplumsal uyumun zayıflamasına ve kuşaklar arası güven ilişkisinin bozulmasına neden olmaktadır (Myers, 2014; Kalınkara, 2016).

Güncel bulgularda belirttiği gibi üniversite öğrencilerin arasında yaş ayrımcılığının çoğunlukla örtük ve farkında olunmayan tutumlar biçiminde ortaya çıktığını belirtmektedir. Özellikle sağlık ve sosyal hizmet sunumunda dolaylı ancak kalıcı etkiler yaratabildiğine dair ortaya koymaktadır (Güzel, 2025).

Güncel bulgulardan yola çıkarak üniversite öğrencilerin arasındaki yaş ayrımcılığının çoğunlukla örtük ve farkında olunmayan tutumlar biçiminde ortaya çıktığını belirtmektedir. Bu durumun sağlık ve sosyal hizmet

sunumunda dolaylı ancak kalıcı etkiler yaratabildiğini ortaya koymaktadır (Güzel, 2025).

Günümüzde giderek yaşa yönelik ayrımcılık daha fazla dikkat çeken önemli bir sosyal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşlı ayrımcılığı (ageism), bireylerin sadece yaşları nedeniyle maruz kaldıkları sistematik stereotipleştirme ve dışlanma biçimidir (Butler, 1969). Sosyo-psikolojik etkileri arasında özdeğer kaybı, yalnızlık, depresyon ve bireyin kendi yaşlılığına dair olumsuz algılar geliştirmesiyle karakterize olan "içselleştirilmiş yaşlı ayrımcılığı" yer almaktadır (Levy, 2009; Nelson, 2002). Sağlık alanında ise bu durum, yaşlı hastaların şikayetlerinin "yaşlılığın doğal sonucu" olarak görülüp ihmal edilmesine ve sağlık personelinin yaşlılarla iletişimde sabırsız davranmasına yol açarak hizmet kalitesini düşürmektedir (WHO, 2022; Tufan, 2019).

Sonuç olarak sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının, gelecekte sunulacak sağlık hizmetlerinin etik, eşitlikçi ve yaş-dostu niteliğini doğrudan etkileyen bir unsur olduğuna dair belirtmektedir (Güzel, 2025).

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama model kullanılmıştır. Bu çalışma kesitsel nitelikte olup, veriler aynı araştırma süreci içerisinde toplanmıştır. Betimsel tarama modeli, belirli bir evrende yer alan bireylerin bir konuya ilişkin mevcut durumlarını, tutumlarını ve görüşlerini açıklayan bir araştırma modelidir. Dolayısıyla betimsel ve kesitsel araştırma desenleri, özellikle üniversite öğrencilerinin tutum ve algılarını belirli bir zaman içerisinde incelemeye olanak tanıması sonucunda sağlık bilimleri alanında yaygın biçimde kullanılmaktadır (Creswell, 2014; Güzel, 2025).

Yapılan çalışmada, Sağlık Bilimleri Üniversitesi lisans öğrencilerinin yaşlılığa yönelik tutumları betimlenmiş ve bazı sosyodemografik değişkenlere göre karşılaştırmalı olarak incelenmiştir (Karaca ve ark.,2026).

Çalışma kapsamında, sağlık alanında eğitim alan ve mezuniyet sonrasında yaşlı bireylerle doğrudan ya da dolaylı olarak lisans öğrencilerinin yaşlılığa yönelik tutumlarını evren yönelik sınırlandırılmıştır. Araştırmanın sonuçları Sağlık Bilimleri Üniversitesi lisans öğrencileri için geçerlidir (Karaca ve ark.,2026).

Bu doğrultuda tek merkezli ve kesitsel çalışmalar, ilgili evrene dair önemli bulgular sunsa da sonuçların farklı üniversite ve öğrenci gruplarına genellenmesinde temkinli olunması gerektiği dair vurgu yapılmıştır (Güzel, 2025).

Bu araştırmanın örneklemini, 2026 yılında gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılmayı kabul eden 334 Sağlık Bilimleri Üniversitesinin lisans öğrencisi oluşturmaktadır.

Örneklem grubunu oluşturan öğrenciler, farklı sınıf düzeylerinde ve sağlık bilimleri alanındaki çeşitli bölümlerde öğrenim gören lisansiyerlerden oluşmakta ve örneklemin sağlık bilimleri öğrencilerini temsil etme gücünü artırmaktadır. Veri toplama sürecinde, öğrencilere çevrim içi anket formu uygulanmış ve eksiksiz doldurulan anketler değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma kapsamında olasılıksız örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda uygun örnekleme yöntemi, araştırmacının erişiminin mümkün olduğu katılımcılar üzerinden veri toplanmasına olanak tanıyan ve kesitsel çalışmalarda sıklıkla kullanılan bir örnekleme olarak belirtirmiştir (Büyüköztürk ve ark., 2018)

Analizlerde kullanılan veriler, örneklem grubundan elde edilen yanıtlar doğrultusunda istatistiksel olarak değerlendirilmiştir (Karaca ve ark.,2026).

Araştırma kapsamında verilerin toplanması amacıyla, katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik Kişisel Bilgi Formu ile yaşlılığa yönelik tutumlarını ölçmeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu katılımcıların sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorularından oluşmaktadır. Bu formda katılımcıların yaşı, cinsiyeti ve öğrenim gördükleri bölümler gibi temel değişkenleri ve ikamet edilen konutta yaşlı bir bireyin bulunup bulunmadığı, yaşlı bireylerle ilgili geçmiş deneyimleri ve yaşlı bireylerle iletişim/anlaşma düzeylerine ilişkin sorular yer almaktadır (Karaca ve ark.,2026).

Katılımcıların yaşlı bireylere yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla UCLA Geriatrik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Özellikle UCLA Geriatrik Tutum Ölçeği, yaşlı bireylere yönelik tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencileriyle yapılan güncel çalışmalarda yaygın olarak kullanılmıştır (Kogan, 1961; Güzel, 2025).

Ölçekte yer alan maddeler, katılımcıların her bir ifadeye ne ölçüde katıldıklarını belirlemek amacıyla 5'li Likert tipi derecelendirmeden oluşmakta olup katılımcılar her ifadeye katılma düzeylerini işaretlemiştir. Toplanan veriler, araştırmanın amacı doğrultusunda istatistiksel analizlere tabi tutulmak üzere değerlendirilmiştir (Karaca ve ark.,2026).

Bu araştırmanın verileri 2026 yılı güz döneminde çevrim içi ortamda toplanmış ve anket formu Google Forms aracılığıyla dijital ortama aktarılmış ve katılımcılara

çevrim içi yollarla ulaştırılmıştır. Veri toplama sürecine başlamadan önce katılımcılara yapılan araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu ve elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı ifade edilmiştir. Anketlerin doldurulması ortalama 15-20 dakika sürmüştür (Karaca ve ark.,2026).

Bu çalışma için Sosyal Bilimler Etik Kurulu onayı alınmıştır.

BULGULAR

Bu tablo da çalışmaya 334 lisan öğrencisi katıldığını ve çalışmanın genel profilini ortaya koymaktadır.

Çalışmaya 334 lisan öğrencisi katılmış ve genel profilini ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların çoğunluğunu kadınlar (%64,7) ve ailesinden ayrı yaşayan öğrenciler (%66,8) oluştururken; öğrencilerin yaşlılarla yarından fazlası iyi anlaştıklarını belirtmelerine (%59,6) ve yarısına yakınının gelecekte bir yaşlıyla yaşamaya sıcak bakmasına (%44,9) rağmen, yaşlılık eğitimi (%44) ile bu alandaki gönüllülük ve hizmet deneyimlerinin (%33,8) daha düşük seviyede kaldığı görülmektedir.

Araştırmada UCLA Geriatrik Tutum Ölçeği puanlarının ne cinsiyet ne de yaşlılıkla ilgili ders alma durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p > 0,05$), bu durumun da kadın ve erkek öğrencilerin tutumlarının benzer olduğunu ve tek başına teorik eğitimin tutum değişikliği yaratmada yetersiz kalabileceğini ortaya koyduğu görülmektedir.

Bu tablo da öğrencilerin kişisel deneyimleridir. Araştırma sonuçları, öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının akademik eğitimden ziyade kişisel deneyim ve iletişim becerilerinden daha fazla etkilendiğini; özellikle ailesinde yaşlı bulunan ve yaşlılarla iyi anlaştığını belirten öğrencilerin "Merhamet" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı derecede ($p = 0,001$) yüksek puanlar aldığını ortaya koymaktadır.

Bu tabloda farklı bölümün öğrencileri ile katılımcıların yaşlı tutum değerlerini karşılaştırarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin okudukları bölümler ile yaşlılara yönelik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark dair saptanmıştır ($F = 3,174$; $p = 0,002$), özellikle Çocuk Gelişimi bölümü öğrencilerinin en yüksek (49,65), "Diğer sağlık bilimleri" grubunun ise en düşük (43,31) tutum puanına sahip olması ve eğitim alınan uzmanlık alanının yaşlılara karşı geliştirilen tutumlar üzerinde belirleyici bir etkisi olduğuna dair ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma, Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin yaşlılığa yönelik tutumlarını ve bu tutumları etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin yaşlılığa yönelik genel tutumlarının ortalamanın üzerinde ve olumlu olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, literatürde sağlık bilimleri öğrencileriyle yapılan ve olumlu tutumlara işaret eden önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir. (Allan & Johnson, 2009; Kogan, 1961; Uysal ve ark., 2014).

Araştırmanın en dikkat çekici bulgularından biri, alt boyutlar arasındaki puan farklılıklarıdır. Katılımcıların merhamet boyutunda en yüksek, kaynak dağıtımı boyutunda ise en düşük puanları aldıkları görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin yaşlı bireylere karşı duygusal bir duyarlılık ve yardım etme isteği taşıdıklarını, ancak toplumsal kaynakların (ekonomik, sosyal vb.) yaşlılara tahsis edilmesi konusunda daha mesafeli ve pragmatik bir tutum sergilediklerini göstermektedir. Literatürde belirtildiği üzere, sadece merhamet temelli yaklaşımlar yaşlıyı "pasif ve bağımlı" bir grup olarak görme riskini barındırırken; sosyal değer odaklı yaklaşımlar yaşlıyı toplumsal bir güç olarak konumlandırmaktadır (Aday & Campbell, 1995; McConatha et al., 2003).

Çalışmada cinsiyetin ve yaşlılıkla ilgili ders alma durumunun yaşlılığa yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı saptanmıştır (Çilingiroğlu & Demirel, 2004; Yılmaz ve Özkan, 2010). Özellikle ders almanın tutumu değiştirmemesi, mevcut müfredatın teorik bilgi odaklı kaldığını ve öğrencilerin tutumlarını kökten değiştirecek pratik veya etkileşimsel deneyimlerden yoksun olabileceğini düşündürmektedir.

Sınıf düzeyi incelendiğinde, merhamet tutumunun birinci sınıflarda en yüksek, son sınıflarda ise en düşük olduğu belirlenmiştir (Hweidi & Al-Obeisat, 2006). Bu çarpıcı sonuç, öğrencilerin eğitim hayatlarının sonuna doğru klinik uygulama ve saha deneyimleriyle birlikte yaşlı bireylere karşı bir "duyarsızlaşma" veya mesleki stresin etkisiyle tutumlarında bir gerileme yaşadıklarını düşündürülebilir.

Ailede yaşlı bireyle yaşama ve yaşlılarla iyi anlaşma durumları, beklendiği üzere merhamet tutumunu olumlu yönde etkilemektedir (Kılıç ve Adıbelli, 2011; Quinn et al., 2009). Yaşlı bireylerle kurulan doğrudan ve olumlu etkileşimler, öğrencilerin bu gruba karşı daha empatik bir bağ kurmasını sağlamaktadır. Ancak, yaşlılarla anlaşamadığını belirtenlerin "sosyal değer" ve "kaynak dağıtımı" puanlarının yüksek çıkması, bu öğrencilerin kişisel çatışmalar yaşasalar bile yaşlılığı

toplumsal bir hak öznesi olarak görmeye devam ettiklerini göstermesi açısından ilginç bir bulgudur.

Bölümler arası farklılıklar incelendiğinde, Çocuk Gelişimi öğrencilerinin yaşlılığa yönelik en olumlu tutuma, Odyoloji öğrencilerinin ise en düşük tutuma sahip olduğu görülmüştür. Çocuk Gelişimi öğrencilerinin "gelişimsel perspektif" konusundaki eğitimleri, yaşlılığı yaşam döngüsünün bir parçası olarak daha kolay kabul etmelerini sağlamış olabilir.

Sonuç olarak; öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumları genel olarak olumlu olsa da, bu tutumların sınıf düzeyi ve bölüm gibi değişkenlerden etkilendiği, eğitimin teorik düzeyden pratik düzeye taşınması gerektiği anlaşılmaktadır.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda; sağlık bilimleri alanı eğitiminde yaşlılığa yönelik tutumların geliştirilmesi için çok yönlü ve kapsamlı stratejiler önerilmektedir. Öncelikle, yaşlılık alanı ile ders almanın kişinin tutumu üzerinde anlamlı bir fark gözetmediği saptandığından, halihazırdaki müfredatın yalnız teorik bilgi aktarımıyla sınırlı kalmaması; bunun yerine öğrencilerin tutumlarını olumlu yönde aktaracak etkileşimli ve uygulama odaklı yöntemlerle desteklenmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda, öğrencilerin aldığı ders içeriklerinin vaka analizleri ve yaşlı bireylerle doğrudan temas içeren pratik deneyimlerle zenginleştirilmesi, eğitimin etkinliğini artıracaktır.

Kişisel deneyimin ve yaşlılarla kurulan olumlu iletişimin yaşlıya karşı tutum üzerindeki belirleyici etkisi göz önüne alınarak, üniversitedeki öğrencilerin sağlıklı yaşlılarla sosyal ortamlarda bir araya gelebileceği gönüllülük projeleri, sosyal sorumluluk çalışmaları ve kuşaklararası etkileşim programlarına teşvik edilmelidir. Bununla beraber, öğrencilerin merhamet boyutunda yüksek ancak kaynak dağıtımı boyutunda düşük puan aldıkları gerçeğinden hareketle; eğitim süreçlerinde yaşlıyı sadece "yardıma muhtaç ve pasif" bir figür olarak gören merhamet odaklı bakış açısı yerine, yaşlıyı toplumsal bir güç ve hak öznesi olarak konumlandıran "sosyal değer" ve "sosyal adalet" bilincinin güçlendirilmesi elzemdir.

Eğitimde sınıf düzeyi ilerledikçe merhamet tutumundaki gerileme ve olası "duyarsızlaşma" ile mücadele etmek amacıyla, özellikle son sınıf öğrencilerine yönelik mesleki stres yönetimi ve empatiyi koruma odaklı atölye çalışmaları düzenlenmelidir. Ayrıca, yaşlılığa yönelik tutum puanları daha düşük

saptanan Odyoloji, Ortez Protez ve Sağlık Yönetimi gibi bölümlerde yaşlı hakları ve yaşlı ayrımcılığı (ageism) konularında farkındalık seminerlerine önem verilmelidir. Son olarak, tutumlarda meydana gelen değişimlerin nedenlerini daha derinlemesine analiz edebilmek amacıyla boylamsal (longitudinal) çalışmaların yapılması ve bu araştırma bulgularının ulusal sağlık ve sosyal hizmet politikalarının şekillendirilmesinde bir veri kaynağı olarak değerlendirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- 1.Aday, R. H., & Campbell, R. T. (1995). Changes in nursing students' attitudes toward the elderly. *Journal of Nursing Education*, 34(9), 429-432.
- 2.Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2022). Aktif yaşlanma strateji belgesi ve eylem planı (2022-2026). ASHB Yayınları.
- 3.Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023). Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü 2023 faaliyet raporu. ASHB.
- 4.Allan, L. J., & Johnson, J. A. (2009). Undergraduate attitudes toward the elderly: The role of knowledge, contact, and aging anxiety. *Educational Gerontology*, 35(1), 1-14.
- 5.Bilimsel araştırma yöntemleri (25. bs.). Pegem Akademi.
- 6.Butler, R. N. (1969). Age-ism: Another form of bigotry. *The Gerontologist*, 9(4), 243-246.
- 7.Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018).
- 8.Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.).
- 9.Çilingiroğlu, N., & Demirel, S. (2004). Yaşlılık ve yaşlı ayrımcılığı. *Turkish Journal of Geriatrics*, 7(4), 225-230.
- 10.Dovidio, J. F., Hewstone, M., Glick, P., & Esses, V. M. (2010). Prejudice, stereotyping and discrimination: Theoretical and empirical overview. In J. F. Dovidio et al. (Eds.), *The SAGE handbook of prejudice, stereotyping and discrimination* (pp. 3-28). Sage.
- 11.Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich.
- 12.Fredman, S. (2011). *Discrimination law*. Oxford University Press.
- 13.Giddens, A. (2013). *Sosyoloji* (H. Özel & A. Kuşdil, Çev.). Kırmızı Yayınları.

- 14.Güler, T. (2017). Yaşlılık psikolojisi ve toplumsal etkileri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- 15.Güzel, B. (2025). Türkiye’de üniversite öğrencilerinin yaş ayrımcılığına yönelik tutumlarının meta-analizi. *Educational Gerontology*, 51(2), 197–211.
- 16.Hweidi, I. M., & Al-Obeisat, S. M. (2006). Jordanian nursing students’ attitudes toward the elderly. *Nurse Education Today*, 26(1), 23–30.
- 17.Quinn, M. E., Johnson, M. A., Andress, E. L., McGinnis, P., & Ramesh, S. (2009). Health professions students’ attitudes toward the elderly. *Journal of Allied Health*, 38(2), 95–100.
- 18.Kalınkara, V. (2016). Temel gerontoloji: Yaşlılık bilimi. Nobel Yayıncılık.
- 19.Karaca, S., Korkmaz, E., & Dursun, N. Ç. (2026). Sağlık bilimleri lisansiyerlerinin yaşlılığa yönelik tutumları [Lisans Bitirme Tezi]. Sağlık Bilimleri Üniversitesi.
- 20.Kogan, N. (1961). Attitudes toward old people: The development of a scale and an examination of correlates. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 62(1), 44–54.
- 21.Kılıç, D., & Adıbelli, D. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşlılığa ilişkin tutumları. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(2), 11–18.
- 22.Levy, B. R. (2009). Stereotype embodiment: A psychosocial approach to aging. *Current Directions in Psychological Science*, 18(6), 332–336.
- 23.McConatha, J. T., Schnell, F., Volkwein, K., Riley, L., & Leach, E. (2003). Attitudes toward aging. *Educational Gerontology*, 29(10), 839–850.
- 24.Myers, D. G. (2014). *Social psychology* (12th ed.). McGraw-Hill Education.
- 25.Nelson, T. D. (2002). *Ageism: Stereotyping and prejudice against older persons*. MIT Press.
- 26.Tufan, İ. (2019). Gerontoloji: Yaşlanma bilimi. Hiperlink Yayınları.
- 27.Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). İstatistiklerle yaşlılar, 2024. TÜİK Yayınları.
- 28.United Nations. (2023). *World population ageing 2023 highlights*. United Nations Publications.
- 29.Uysal, A., Özsoy, S. A., & Eşer, İ. (2014). Sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin yaşlı bireylere yönelik tutumları. *Turkish Journal of Geriatrics*, 17(2), 123–131.
- 30.World Health Organization. (2022). *Global report on ageism*. World Health Organization.
- 31.Yılmaz, E., & Özkan, S. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlılara yönelik tutumları. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3(2), 45–53.

Tablo 1: Demografik Bilgi Formu

		n	%		n	%	
Cinsiyet	Kadın	216	64,7	Bölüm	Diğer sağlık bilimleri	98	29,3
	Erkek	118	35,3		Sosyal Hizmet	73	21,9
Ailesiyle birlikte yaşayanlar	Evet	111	33,2		Ergoterapi	36	10,8
	Hayır	223	66,8		Odyoloji	29	8,7
Sosyal hizmet/staj/gönüllülük deneyimi	Evet	113	33,8		Sağlık Yönetimi	29	8,7
	Hayır	221	66,2		Çocuk Gelişimi	20	6
Ders alma durumu	Evet	147	44		Ebelik	18	5,4
	Hayır	187	56		Ortez Protez	17	5,1
Yaşlı bireylerle anlaşılabilirliği durumu	Evet	199	59,6		Beslenme ve Diyetetik	14	4,2
	Hayır	135	40,4		1. Sınıf	46	13,8
İleride yaşlı bireylerle yaşama durumu	Evet	150	44,9	2. Sınıf	92	27,5	
	Hayır	119	35,6	3. Sınıf	102	30,5	
	Kararsızım	65	19,5	4. Sınıf	94	28,1	

Tablo 2: Katılımcıların Yaşlı Tutum Değerlerinin Cinsiyet ve Yaşlılıkla İlgili Ders Alma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ucla Alt Ölçek	Cinsiyet/Ders Alma durumu	n	Mean	SS	t	p
Sosyal değer	Kadın	216	3,125	0,82158	-1,439	0,151
	Erkek	118	3,2627	0,8616		
Tıbbi bakım	Kadın	216	3,2743	0,6645	1,89	0,06
	Erkek	118	3,1292	0,68151		
Merhamet	Kadın	216	3,4271	0,81637	0,727	0,468
	Erkek	118	3,3538	0,98619		
Kaynak dağıtımı	Kadın	216	3,0405	0,58053	0,22	0,826
	Erkek	118	3,0254	0,62991		
Toplam	Kadın	216	45,2176	5,97544	0,983	0,326
	Erkek	118	44,5593	5,60912		
Sosyal değer	Evet	147	3,2619	0,81159	1,713	0,088
	Hayır	187	3,1043	0,85263		
Tıbbi bakım	Evet	147	3,216	0,61421	-0,17	0,865
	Hayır	187	3,2286	0,71763		
Merhamet	Evet	147	3,4133	0,91208	0,222	0,824

	Hayır	187	3,3917	0,85508		
Kaynak dağıtımı	Evet	147	3,0068	0,55359		
	Hayır	187	3,0575	0,63052	-0,769	0,442
Toplam	Evet	147	45,068	4,99268	0,237	0,813
	Hayır	187	44,9198	6,45489		

Tablo 3: Ailede Yaşlı Birey Bulunma Durumuna ve Yaşlı bireylerle Anlaşılabilirliğine Göre Katılımcıların Yaşlı Tutumları

	Boyut	Grup	n	Mean	SS	t	p
Ailede Yaşlı Birey Bulunma	Sosyal değer	Evet	111	3,0991	,94103	-1,149	,252
		Hayır	223	3,2108	,78008		
	Tıbbi bakım	Evet	111	3,1914	,75750	-,605	,546
		Hayır	223	3,2388	,62816		
	Merhamet	Evet	111	3,6194	,93350	3,245	,001
		Hayır	223	3,2926	,83213		
	Kaynak dağıtımı	Evet	111	2,9595	,66788	-1,638	,102
		Hayır	223	3,0729	,55701		
	Toplam	Evet	111	45,2793	6,66629	,648	,517
		Hayır	223	44,8386	5,40611		
Yaşlı Bireylerle Anlaşılabilirlik	Sosyal değer	Evet	199	2,9724	,77230	-5,570	,001
		Hayır	135	3,4704	,84368		
	Tıbbi bakım	Evet	199	3,1219	,60556	-3,388	,001
		Hayır	135	3,3722	,73927		
	Merhamet	Evet	199	3,7374	,66844	9,569	,001
		Hayır	135	2,9056	,91976		
	Kaynak dağıtımı	Evet	199	2,9033	,56553	-5,077	,001
		Hayır	135	3,2296	,59228		
	Toplam	Evet	199	44,9950	5,49517	,038	,970
		Hayır	135	44,9704	6,35509		

Tablo 4: Bölüme Göre Katılımcıların Yaşlı Tutum Değerlerinin Karşılaştırılması

Sınıf	n	Mean	SS	F	p	Fark
1.Sosyal Hizmet	73	45,5068	5,66697	3,174	,002	4<6
2. Ebelik	18	46,5000	8,98528			
3.Beslenme ve Diyetetik	14	46,0000	4,88325			
4.Çocuk Gelişimi	20	49,6500	9,47170			
5.Ergoterapi	36	44,9722	5,37978			

ARAŞTIRMA MAKALESİ/ RESEARCH ARTICLE

6.Odyoloji	29	44,2759	4,45531
7.Sağlık Yönetimi	29	45,7931	4,79121
8.Ortez Protez	17	44,2941	3,53137
9. Diğer Sağlık Bilimleri	98	43,3163	5,03103
